

Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра політології та міжнародних відносин

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Методичні рекомендації та індивідуальні завдання поточного та підсумкового
контролю

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

спеціальності СЗ Міжнародні відносини

Рівне 2025

Методичні рекомендації та індивідуальні завдання поточного та підсумкового контролю з дисципліни **«Міжнародні організації»** для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності СЗ Міжнародні відносини. Рівне. РДГУ. 2025. 46 с.

Розробник: к.політ. наук, доц. кафедри політології та міжнародних відносин
Кундеус О. М.

Рецензенти:

Чернюк І.А. кандидат політичних наук, доцент кафедри суспільних наук Національного університету водного господарства та природокористування.

Методичні рекомендації та індивідуальні завдання поточного та підсумкового контролю складаються з вказівок до вивчення дисципліни, які разом з лекційним курсом допоможуть студентам більш глибоко зрозуміти та засвоїти зміст дисципліни «Україна в міжнародних організаціях». Містять теми лекцій, плани семінарських занять та літературу до них, теми рефератів, тестові завдання, питання для самостійної роботи, термінологічний словник, список рекомендованої літератури.

Затверджено на засіданні кафедри політології та міжнародних відносин

Протокол від 29 травня 2025 № 7

Схвалено навчально-методичною комісією факультету історії, політології та міжнародних відносин

Протокол від 10 червня 2025 року № 6

©Кундеус О.М., 2025 рік

©РДГУ, 2025 рік

Навчальна дисципліна «Міжнародні організації» відноситься до курсів, з якими має бути ознайомлений майбутній фахівець з міжнародних відносин. Вивчення предмету акцентуватиме свою увагу перш за все на діяльності глобальної, універсальної організації – ООН, військово-політичного блоку НАТО, ЄС як надрегіональної структури, впливових регіональних економічних організацій, неурядових міжнародних організаціях. Особливе значення надаватиметься організаціям в яких приймає участь або прагне стати членом Україна.

Навчальна дисципліна сформує уявлення у студентів-міжнародників про міжнародні організації, їх діяльність, завдання та функції, надасть знання про вплив міжнародних блоків і утворень на внутрішню та зовнішню політику держав світу.

Мета дисципліни – дати уявлення студентам про історію виникнення, формування, принципи функціонування, місце та роль міжнародних організацій у сучасній системі міжнародних відносин.

Завданням вивчення дисципліни є:

- розкрити основні положення курсу „міжнародні організації”;
- розглянути основні міжнародні політичні, військово-політичні та економічні організації;
- розуміти закономірності утворення міжнародних урядових організацій;
- вивчити механізми діяльності та тенденції розвитку міжнародних організацій;
- дослідити вплив міжнародних організацій на внутрішню і зовнішню політику держав-членів;
- систематизувати знання про міжнародні організації як основний інструмент міжнародних відносин.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей:**

Фахові компетентності:

1. Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

2. Здатність розуміти організацію та функціонування Європейського Союзу, розуміння сучасних європейських інтеграційних процесів та місця в них України.

3. Здатність розуміти та аналізувати сутність сфери міжнародних відносин, суспільних комунікацій, а також особливості функціонування міжнародних організацій та транснаціональних корпорацій як важливих міжнародних акторів.

Очікувані результати навчання

1. Знати і розуміти на відповідному рівні теоретичні положення і проблеми міжнародної безпеки, а також специфіку її забезпечення.
2. Розуміти сутність міжнародного співробітництва, характерні особливості зовнішньополітичних інтеракцій між основними акторами, що діють на міжнародній арені.

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль №1. Міжнародні організації як інструмент

міжнародних відносин

Тема 1. Міжнародні організації: сутність, поняття, види.

Поняття та сутність „міжнародної організації”. Типологія міжнародних організацій. Основні функції міжнародних організацій. Процес вироблення та прийняття рішень у міжнародній організації. Членство в міжнародних організаціях. Місце міжнародних організацій у системі міжнародних відносин.

Тема 2. Історія створення міжнародних організацій.

Основні етапи розвитку міжнародних відносин. Епоха рабовласницьких держав, період феодальної роздробленості, епоха великих географічних відкриттів, промислових революцій, та формування світового ринку, період між Першою та Другою світовими війнами, сучасний етап. Сіммахії та амфіктонії. Ганзейський союз. Священний союз. Ліга Націй. Створення ООН.

Тема 3. ООН як глобальна міжнародна організація.

Основні передумови та етапи створення ООН. Структура ООН, характеристика її основних установ. Роль ООН у сучасній системі міжнародних відносин. Основні сфери діяльності ООН. Миротворча діяльність організації. Проблеми реформування організації на сучасному етапі.

Тема 4. Спеціалізовані установи системи ООН.

Етапи становлення спеціалізованих систем ООН. Типологія спеціалізованих установ ООН. Поняття спеціалізованої установи ООН, її сутність і характерні риси.

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Міжнародна організація праці (МОП), Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ), Програма розвитку ООН (ПРООН).

Тема 5. Військово-політичні організації та блоки.

НАТО: етапи становлення Північно-Атлантичного альянсу. Передумови створення організації. Структура та особливості розвитку організації. Основні напрями діяльності. Особливості прийняття нових членів. Реформування організації на сучасному етапі. Операції НАТО. Характеристика програми „Партнерство заради миру”. ЗЄС (Західноєвропейський союз). Причини створення організації. Структура організації. Роль організації у створенні системи європейської безпеки. Особливості співробітництва ЗЄС і НАТО. Вплив ОВД, СЕНТО, АНЗЮС на міжнародні відносини ХХ ст.

Тема 6. Європейський Союз як регіональне наддержавне утворення.

Історія, передумови та принципи створення організації. Структура організації. Основні напрями діяльності. Реформування організації та перехід до наддержавного утворення. Шенгенська зона. Особливості прийняття нових членів. Копенгагенський саміт як етапна подія для організації. Інституційне перетворення організації на даному етапі.

Тема 7. Європейські міжнародні організації та утворення.

Особливості та роль Ради Європи, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Центральноєвропейської ініціативи, Співдружності Незалежних держав у створенні сучасної системи міжнародних відносин. Історія, передумови та принципи створення організацій. Основні напрями діяльності. Реформування організацій на даному етапі.

Тема 8. Регіональні економічні міжнародні організації

Особливості, роль і вплив Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК) та системи ГАТТ-ВТО (Генеральної угоди з тарифів і торгівлі-Всесвітньої торговельної організації) на розвиток світової економічної системи та політику окремих держав.

Тема 9. Міжнародні фінансово-кредитні організації.

Особливості формування системи міжнародних фінансово-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд: історія виникнення, цілі та функції організації. Напрями діяльності та умови надання кредитів МВФ. Вплив Всесвітнього банку на міжнародну валютну систему. Європейський банк реконструкції та розвитку як впливовий регіональний фінансовий інструмент.

Тема 10. Неурядові міжнародні організації: їх особливості та специфіка.

Сутність і види міжнародних неурядових організацій. Організаційні структури та форми діяльності неурядових організацій. Діяльність основних неурядових організацій. Римський клуб. Міжнародний союз студентів. Міжнародна неурядова екологічна організація Грінпіс.

Теми семінарських занять

Змістовний модуль №1. Міжнародні організації як інструмент міжнародних відносин

Тема 1. Міжнародні організації: сутність, поняття, види.

1. Поняття міжнародної організації.
2. Класифікація міжнародних організацій.
3. Функції міжнародних організацій.
4. Прийняття рішень у міжнародних організаціях.
5. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень.
6. Методи та технічні процедури прийняття рішень у міжнародних організаціях.

Контрольні завдання до семінарського заняття

1. Визначте основні етапи виникнення міжнародних організацій.
2. Яким чином діяльність МО впливає на регулювання відносин між державами.
3. З яких структурних органів складається МО.
4. За якими ознаками класифікують МО.
5. Назвіть основні цілі та функції МО.

Тестові завдання

1. З означених дат назвіть дату заснування Союзу міжнародних асоціацій, що веде реєстрацію міжнародних організацій:

- 1) 1909
- 2) 1874
- 3) 1918
- 4) 1905

2. З означених дат назвіть дату створення першої міжнародної організації – Всесвітнього поштового союзу:

- 1) 1909
- 2) 1874
- 3) 1918
- 4) 1905

3. З означених груп міжнародних організацій вибрати ту, що є переважною за чисельністю:

- 1) Міжурядові
- 2) Неурядові
- 3) Змішані
- 4) Немає вірної відповіді

4. З означених груп міжнародних організацій назвати ту, в якій перераховані тільки міжнародні організації загальної компетенції:

- 1) ООН, ЄС, ОЕСР
- 2) ОПЕК, МАГАТЕ, ВПС
- 3) ООН, ЛАД, МОП
- 4) ЄС, ООН, МВФ

5. З означених груп міжнародних організацій назвати ту, в якій перераховані тільки міжнародні організації вузької компетенції:

- 1) ООН, ОПЕК, ОЕСР
- 2) ОПЕК, МАГАТЕ, ВПС
- 3) ООН, ЛАД, МОП
- 4) ЄС, ООН, МВФ

6. Із зазначених груп вкажіть міжнародні організації за періодом функціонування:

- 1) Постійні, тимчасові

- 2) Глобальні, регіональні
- 3) Урядові, неурядові
- 4) Універсальні, спеціальні

7. З груп міжнародних організацій вкажіть ті з них, що виділені географічним охопленням:

- 1) Постійні, тимчасові
- 2) Глобальні, регіональні, субрегіональні
- 3) Урядові, неурядові
- 4) Універсальні, спеціальні

8. Із зазначених груп вкажіть міжнародні організації за членством держав:

- 1) Постійні, тимчасові
- 2) Глобальні, регіональні
- 3) Урядові, неурядові, змішані
- 4) Універсальні, спеціальні

9. Із зазначених груп вкажіть міжнародні організації за компетенцією (функціональним охопленням, спрямованістю):

- 1) Постійні, тимчасові
- 2) Глобальні, регіональні
- 3) Урядові, неурядові
- 4) Універсальні, спеціальні

10. З організаційних норм діяльності міжнародних організацій вкажіть засіб:

- 1) Статут
- 2) Суверенітет держав
- 3) Консенсус
- 4) Договір

11. З організаційних норм діяльності міжнародних організацій вкажіть основний принцип:

- 1) Статут
- 2) Суверенітет держав
- 3) Консенсус
- 4) Договір

12. З організаційних норм діяльності міжнародних організацій вкажіть основний метод прийняття рішень:

- 1) Статут
- 2) Суверенітет держав
- 3) Консенсус
- 4) Договір

13. Що є основою створення міжнародних організацій?

- 1) Статут
- 2) Суверенітет держав
- 3) Консенсус
- 4) Договір

14. До якої групи спеціальних механізмів управління міжнародними організаціями належать сесії і конференції?

- 1) Головні
- 2) Допоміжні
- 3) Робітничі
- 4) Консультативні

15. Які з фінансових коштів міжнародних організацій належать до регулярного бюджету?

- 1) Добровільні внески
- 2) Внески країн-учасниць
- 3) Внески інших міжнародних організацій
- 4) Інші кошти

Тема 2. ООН як глобальна міжнародна організація

1. Історія створення організації.
2. Цілі та принципи діяльності ООН. Статут організації.
3. Структура організації. Генеральна Асамблея ООН, Рада Безпеки.
4. ЕКОСОП, Рада з Опіки, Міжнародний Суд, Секретаріат ООН
5. Принцип колективної безпеки. Миротворчі операції ООН.
6. Проблема докорінного реформування ООН на сучасному етапі.

Контрольні завдання до семінарського заняття

1. Назвіть хронологію створення ООН.
2. Назвіть цілі ООН. На яких принципах ґрунтується діяльність організації?
3. Хто може бути членом ООН? Як визначаються розміри внесків учасників?
Наведіть приклади.
4. Як формується і використовується бюджет ООН?
5. Охарактеризуйте склад і напрями діяльності головних органів ООН (Генеральної Асамблеї, Ради Безпеки, Економічної і соціальної ради, Ради з опіки, Міжнародного суду та Секретаріату).
6. Як побудована робота Генеральної Асамблеї ООН?
7. Охарактеризуйте основні напрями співробітництва України / ООН та участі України в діяльності ООН.

Тестові завдання

1. З означених груп міжнародних організацій назвіть ту, в якій перелічені тільки спеціалізовані установи ООН:
 - 1) ЮНЕСКО, МВФ, ВМО, ІКАО
 - 2) ФАО, МОП, ЮНЕСКО, ЕКЛАК
 - 3) МОП, ЄЕК, МАГАТЕ
 - 4) ММО, ФАО, ЮНЕСКО, МВФ
2. До якої групи спеціальних механізмів управління міжнародними організаціями належить діяльність комісій і комітетів ЕКОСОР?
 - 1) Головні
 - 2) Допоміжні
 - 3) Робітничі
 - 4) Консультативні
3. Які з органів ООН належать до головних?
 - 1) Генеральна Асамблея ООН, Секретаріат, Міжнародний суд, ЕКОСОР, Рада безпеки, Рада з опіки
 - 2) ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ
 - 3) МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ
 - 4) Регіональні та функціональні комісії, постійні комітети, експертні органи
4. Які з органів ООН належать до програм?

- 1) Генеральна Асамблея ООН, Секретаріат, Міжнародний суд, ЕКОСОР, Рада безпеки, Рада з опіки
- 2) ПРООН, ЮНЕП, ЮНІСЕФ
- 3) МОП, ФАО, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, МВФ
- 4) Регіональні та функціональні комісії, постійні комітети, експертні органи
5. З спеціалізованих організацій ООН назвати організацію з питань освіти, науки і культури:
 - 1) ЮНЕСКО
 - 2) ВОІВ
 - 3) ЮНІДО
 - 4) МОП
6. З спеціалізованих організацій ООН назвати Міжнародну організацію праці:
 - 1) ЮНЕСКО
 - 2) ВОІВ
 - 3) ЮНІДО
 - 4) МОП
7. В якій сфері МЕВ здійснюють регулювання МВФ та МБРР?
 - 1) Валютній
 - 2) Торговельний
 - 3) Галузевий
 - 4) Трудовий
8. В якій сфері МЕВ здійснює регулювання МОП?
 - 1) Валютній
 - 2) Торговельний
 - 3) Галузевий
 - 4) Трудовий
9. В якій сфері МЕВ здійснюють регулювання ГАТТ/СОР і ЮНКТАД?
 - 1) Валютній
 - 2) Торговельний
 - 3) Галузевий
 - 4) Трудовий

Тема 3. Європейський Союз як наднаціональне утворення

1. Історичні передумови створення ЄС.
2. Основні керівні органи та підрозділи.
3. Етапи розширення ЄС на Схід.

Контрольні завдання до семінарського заняття

1. Які рівні регіональної економічної інтеграції ви знаєте?
2. Що собою являла Рада Економічної Взаємодопомоги?
3. З чого починався процес економічної інтеграції в Західній Європі?
4. За яких історичних і економічних обставин утворилося Європейське об'єднання вугілля та сталі?
5. У чому полягала суть Римських угод?
6. У чому суть Шенгенської угоди?
7. Що задекларовано в Єдиному європейському акті?
8. Яку еволюцію пройшла Європейська асоціація вільної торгівлі?
9. Що є головною метою Європейського Союзу?
10. Назвіть головні органи ЄС.
11. Якими є основні напрями економічної політики ЄС?
12. З чого складається валютно-кредитна система ЄС?
13. У чому полягає соціальна політика ЄС?

Тестові завдання

1. В який період розвитку міжнародної економічної інтеграції виникли: Європейське об'єднання вугілля і сталі, Євратом і Європейське Економічне співтовариство (ЄЕС)?
 - 1) 70-і роки
 - 2) 60-і роки
 - 3) 40-і роки
 - 4) 50-і роки
2. В якому році створене Європейське економічне співтовариство – ЄЕС («Спільний ринок»):
 - 1) 1948
 - 2) 1921

- 3) 1957
- 4) 1967
- 3. В якому році створене Європейське співтовариство (ЄС):
 - 1) 1948
 - 2) 1921
 - 3) 1957
 - 4) 1967
- 4. В якому році до Європейського співтовариства увійшли Великобританія, Данія, Ірландія?
 - 1) 1967
 - 2) 1973
 - 3) 1981
 - 4) 1986
- 5. В якому році до ЄС увійшла Греція?
 - 1) 1967
 - 2) 1973
 - 3) 1981
 - 4) 1986
- 6. В якому році до ЄС увійшли Іспанія і Португалія?
 - 1) 1967
 - 2) 1973
 - 3) 1981
 - 4) 1986
- 7. В якому році до Європейського співтовариства увійшли Австрія, Фінляндія, Швеція?
 - 1) 1995
 - 2) 1973
 - 3) 1981
 - 4) 1986
- 8. Який орган управління в Європейському співтоваристві відстоює національні інтереси?

1) Рада Міністрів

2) Комісія ЄС

3) Європейський парламент

4) Європейський суд

9. Який орган управління в Європейському співтоваристві відстоює інтернаціональні інтереси?

1) Рада Міністрів

2) Комісія ЄС

3) Європейський парламент

4) Європейський суд

10. Вкажіть кількість країн-членів ЄС:

1) 4

2) 15

3) 25

4) 27

Теми доповідей і рефератів

1. Європейський Союз: основні цілі й історичні етапи утворення.

2. Європейський Союз: організаційна структура й головні функції.

3. Причини виникнення Європейської асоціації вільної торгівлі

Тема 4. Європейські регіональні міжнародні організації та утворення.

1. Роль Ради Європи у сучасних міжнародних відносинах.

2. Історія створення НБСЄ.

3. Перетворення НБСЄ на ОБСЄ та її роль у європейській системі безпеки.

Контрольні завдання до семінарського заняття

1. У чому полягає регіональна співпраця в сфері прав людини?

2. Які головні інституції з правозахисної діяльності існують в Європі? Здійсніть порівняльний аналіз їх компетенційних повноважень.

3. Які основні напрями діяльності та акти з прав людини ухвалені в межах НБСЄ/ОБСЄ? Природа таких актів та стисла характеристика.

4. Який статус та компетенція Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин?

5. У чому полягає особливість права ЄС у галузі прав людини?
6. Яким чином РЄ впливає на становлення європейської та національних систем захисту прав людини? Які існують основні міжнародно-правові джерела цього права?
7. Яку роль відіграє Комісар РЄ у становленні європейської системи захисту прав і свобод людини? Які його повноваження?

Теми доповідей і рефератів

1. Рада Європи: загальна характеристика цілей та структури.
2. Поняття права Ради Європи.
3. Джерела права Ради Європи.
4. Система права Ради Європи.
5. Суб'єкти та об'єкти права Ради Європи.
6. Конвенції Ради Європи як основа європейського права.
7. Європейське право та право Ради Європи: загальна характеристика та співвідношення.
8. Комітет Міністрів Ради Європи: склад, повноваження, юридична сила рішень та значення у діяльності Ради Європи.
9. Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАСЄ): повноваження та порядок діяльності.
10. Політико-правові наслідки вступу України в Раду Європи.
11. Міжнародне і конституційне право про права людини.
12. Організація з безпеки та співробітництва в Європі: передумови створення та правові основи діяльності.
13. Внутрішня організація ОБСЄ.
14. Напрями правоохоронної діяльності ОБСЄ.
15. Співробітництво України з ОБСЄ у правоохоронній сфері

Тестові завдання

1. В якому році Україна стала членом Ради Європи
 - 1). 1992
 - 2). 1994
 - 3). 1995

2. В якому році Україна стала членом ОБСЄ

1).1992

2).1994

3).1995

3. Україна головувала в ОБСЄ

1). 2012 р.

2).2013 р.

3).2014 р.

4. Назвіть два основні пріоритети головування України у Раді Європи в 2011 р.

1).захист прав дітей

2).енергетична безпека

3). захист прав людини та громадянина

4).боротьба з нелегальною міграцією

5).зміцнення і розвиток місцевої демократії

5. Регіональною системою колективної безпеки є:

1). ОБСЄ

2). Міжнародна морська організація (ІМО)

3). МАГАТЕ

4). ЄС

6. Заключний акт НБСЄ було підписано 1975 р. у:

1). Гельсінкі

2). Осло

3). Рейк'явіку

4). Брюсселі

Тема 5. Військово-політичні організації та блоки

1. ЗЄС як європейське військово-політичне утворення

2. Військово-політичні організації та блоки періоду „холодної війни”.

3. НАТО (історія створення, структура, види діяльності, розширення ЄС на Схід, дискусія)

Контрольні завдання до семінарського заняття

1. Які головні тенденції трансформації стратегічних концепцій НАТО після 1949 року?
2. У чому основна відмінність позитивного та негативного розуміння безпеки?
3. Перерахуйте основні механізми співпраці НАТО з країнами-партнерами.
4. Окресліть основні завдання та функції Ради євроатлантичного партнерства (РЄАП).
5. Які форми співпраці було запропоновано в межах РЄАП?
6. Охарактеризуйте основну мету та механізми реалізації Партнерства заради миру (ПЗМ)
7. Яка структура Плану дій щодо членства (ПДЧ)
8. Що таке асиметричні загрози? Наведіть приклад з міжнародного життя.
9. Проаналізуйте основні вимоги для приєднання до НАТО, які були вперше сформульовані для розширення 1999 року?
10. Які основні характеристики НАТО як організації зі спільними ліберально-демократичними цінностями?
11. Охарактеризуйте основні нормативні кроки, які здійснила НАТО щодо питання розширення в середині 1990-их років.
12. Охарактеризуйте основні загрози та виклики сучасної НАТО.
13. Як трансформувалися на сьогодні відносини НАТО з країнами-партнерами?

Теми доповідей і рефератів

1. Які історичні передумови утворення НАТО?
2. Правові засади діяльності Організації Північноатлантичного договору.
3. Які головні завдання НАТО у галузі безпеки?
2. Військова і цивільна структури Альянсу.
3. Механізм ухвалення рішень в НАТО.
4. Охарактеризуйте місце Західноєвропейського союзу у взаєминах НАТО і ЄС?
5. Чи може реалізація Європейської політики безпеки та оборони негативно вплинути на поглиблення відносин між ЄС і НАТО?
6. На яких рівнях відбуваються контакти між НАТО і ОБСЄ?
7. З якими парламентськими і неурядовими організаціями співпрацює НАТО?

Тестові завдання

1. Скільки країн-засновників НАТО?

- 1). 14;
- 2). 12;
- 3). 15.

2. Коли були започатковані перші контакти між Україною та НАТО?

- 1). 1990 рік;
- 2). 1991 рік;
- 3). 1992 рік;
- 4). 1997 .

3. Які з перелічених організацій є офіційним представником НАТО в Україні?

- 1). Громадська Ліга Україна-НАТО;
- 2). Центр інформації і документації НАТО в Україні;
- 3). Атлантична Рада України;
- 4). Офіс зв'язку НАТО в Україні.

4. Рішення в керівних органах НАТО приймають:

- 1). Більшістю голосів;
- 2). Після утвордження делегатами всіх країн-членів НАТО;
- 3). Більшістю голосів;
- 4). Після утвордження делегатами всіх країн-членів НАТО;
- 5). Консенсусом;
- 6). В залежності від позиції США

5. Скільки країн-членів нараховує НАТО?

- 1). 16;
- 2). 19;
- 3). 23;
- 4). 26.

7. У якому році затверджено чинну Стратегічну концепцію НАТО, спрямовану на забезпечення важливої ролі Альянсу в умовах середовища безпеки, що змінюється?

- 1). 1994
- 2). 1999
- 3). 2002

4). 2004.

8. Що таке програма «Партнерство заради миру»?

1). Рамковий документ;

2). Договір;

3). Меморандум;

4). Інше.

9. У якому році Україна приєдналася до програми «Партнерство заради миру»?

1). 1992;

2). 1994;

3). 1995;

4). 1997.

10. Де приймаються рішення НАТО?

1). у штаб-квартирі Альянсу;

2). у столиці США;

3). у столицях країн – членів;

4). інше.

Тема 6. Фінансові міжнародні організації

1. МВФ: напрями діяльності.

2. Світовий банк: цілі, функції, організаційна структура.

3. ЄІБ як європейська інвестиційна структура.

Контрольні завдання до семінарського заняття

Які зобов'язання бере на себе країна, вступаючи до Міжнародного валютного фонду (МВФ)?

Як визначається розмір квоти країни і яким чином він впливає надалі на співробітництво країни з МВФ?

Назвіть історичні умови та послідовність створення МВФ.

З чого складається дохід МВФ та яка існує структура зборів в Фонді?

За допомогою яких механізмів здійснюється безпосереднє фінансування?

Які організації входять до складу групи Світового банку?

Визначте основні вимоги до країн, що вступають до МБРР.

Дайте характеристику основним напрямкам діяльності МБРР.

Що Вам відомо про діяльність Світового банку в Україні?

Які країни можуть отримувати кредити у Міжнародної асоціації розвитку (МАР)?

На яких умовах МАР здійснює кредитування?

Назвіть характерні риси Міжнародної фінансової корпорації (МФК) щодо позик.

Чи має право МФК надавати технічну допомогу країнам-членам крім заохочення приватних капіталовкладень у виробничу сферу?

Визначте функції, що виконує Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ). Яка є основною?

Визначте цілі та функції ЄБРР відповідно установчих документів.

Охарактеризуйте діяльність Європейського інвестиційного банку в Європейському регіоні.

Визначте мету створення Чорноморського банку торгівлі і розвитку.

Чи має право МБР надавати технічну допомогу центральним банкам країн-членів?

Тестові завдання

1. В якій міжнародній організації здійснюється принцип «одна країна-один голос»?

- 1) МВФ
- 2) Світова організація торгівлі
- 3) МБРР
- 4) МТП

Якій групі країн надає допомогу МВФ?

Розвинутим

Що розвиваються

З перехідною економікою

Усім країнам-членам фонду

3. Де знаходиться штаб-квартира МВФ ?

- 1) Вашингтон
- 2) Женева
- 3) Париж
- 4) Токіо

4. На якій світовій валютній конференції створено МВФ ?

- 1) Паризькій
- 2) Генуезькій
- 3) Бреттон-Вудській
- 4) Ямайській

6. Яка із сфер діяльності є традиційною для МВФ ?

- 1) Сфера економічної політики
- 2) Індивідуальні проекти
- 3) Економічна допомога
- 4) Всі відповіді вірні

7. Яка з міжнародних організацій контролює і регулює платіжні баланси країн світу і сприяє досягненню міжнародної монетарної стабільності?

- 1) МВФ
- 2) Світовий банк
- 3) МБРР
- 4) СОТ

Яка міжнародна організація надає країнам короткострокові кредити для вирівнювання платіжних балансів?

Світовий банк

МВФ

МБРР

СОТ

10. Яка міжнародна організація сприяє реконструкції і розвитку економіки країн-членів, надає технічну допомогу і позики для розвитку виробництва, сприяє розвитку міжнародної торгівлі, підтриманню рівноваги платіжних балансів ?

- 1) МБРР
- 2) МФК
- 3) БАГІ
- 4) МАР

11. Який орган є вищим у системі управління Світового банку і МВФ?

- 1) Директорат
- 2) Рада управляючих

3) Секретаріат

4) Президент

Хто керує практичною діяльністю Світового банку і МВФ в міжсесійний період ?

Директорат

Рада управляючих

Секретаріат

Президент

13. Кому належать адміністративні робочі функції в системі органів управління МВФ і МБРР ?

1) Директорату

2) Раді управляючих

3) Секретаріату

4) Президенту

14. Який характер має голосування в МВФ і Світовому банку ?

1) Звичайне

2) Зважене

3) Відповіді 1) і 2) вірні

4) Немає вірної відповіді

15. До структури якої міжнародної організації, що здійснює валютне регулювання, входять МБРР, МФК, БАГІ, МАР ?

1) МВФ

2) Світовий банк

3) СОТ

4) МТП

16. Чи можуть країни, які не є членами МВФ, входити до МБРР?

1) Так

2) Ні

3) За домовленістю

4) Немає вірної відповіді

17. В якому році створено МБРР ?

1) 1988

- 2) 1944
- 3) 1956
- 4) 1960

Тема 7. Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі

- 1. Система міжнародних організацій, які регулюють світову торгівлю.
- 2. Діяльність ГАТТ і СОТ, їх роль у міжнародній торгівлі.
- 3. Діяльність глобально-універсальних організацій, пов'язаних з регулюванням світової торгівлі, та їх спеціалізація.

Контрольні завдання до семінарського заняття

Що є об'єктом діяльності регіональних галузевих глобально-універсальних інститутів?

Які інститути створюють систему міжнародних організацій, що здійснюють координацію і багатостороннє регулювання міждержавних торговельно-економічних відносин?

Визначте основні напрями діяльності в сфері міждержавних торговельно-економічних відносин.

Визначте міжнародні організації у сфері торгівлі, що належать до глобально-універсальних.

Які організації торговельного спрямування належать до регіональних?

Визначте міжнародні товарні організації, що відіграють важливу роль на окремих світових товарних ринках.

Визначте серед регіональних організацій ті, що мають найбільш розвинуту торговельну функцію.

Назвіть цілі, функції та керівні органи ГАТТ.

Яка історія створення Всесвітньої торговельної організації (ВТО)?

15. Чим організаційна структура ВТО відрізняється від відповідної структури ГАТТ?

Обґрунтуйте проблеми приєднання України до ВТО.

На що спрямована діяльність Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД)?

Тестові завдання

1. Який рівень регулювання міжнародної торгівлі забезпечують міжнародні організації ?

- 1) Регіональний
- 2) Інтернаціональний
- 3) Національний
- 4) Всі відповіді вірні

2. За правилами якої з організацій, регулюючих торговельні відносини, здійснюється близько 95% міжнародної торгівлі?

- 1) ЮНКТАД
- 2) ОПЕК
- 3) ГАТТ/СОТ
- 4) НАФТА

3. З перерахованих груп галузевих міжнародних організацій вказати міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі:

- 1) МВФ, МБРР
- 2) ГАТТ/СОТ, ЮНКТАД
- 3) ООН, ОЕСР
- 4) МОП, МВФ

Положення і норми якої міжнародної організації створюють правову базу розвитку міжнародної торгівлі ?

ЮНКТАД

МВФ

ГАТТ/СОТ

НАФТА

З якою метою створено ГАТТ ?

Для забезпечення національного протекціонізму

Для забезпечення лібералізації міжнародної торгівлі

Для збільшення обсягів міжнародної торгівлі

Всі відповіді вірні

Коли було створено ГАТТ ?

1947

1995

1964

1920

Коли ГАТТ стала функціонувати як ГАТТ/СОР ?

1947

1995

1964

1920

Коли було створено міжнародну торговельну організацію ЮНКТАД?

1947

1995

1964

1920

Коли було створено Міжнародну торговельну палату ?

1947

1995

1964

1920

Яка із організацій, що регулюють міжнародну торгівлю, входить до системи ООН?

ГАТТ/СОР

ЮНКТАД

ОПЕК

НАФТА

Де знаходиться штаб-квартира ЮНКТАД ?

Женева

Париж

Бангкок

Лондон

Де знаходиться штаб-квартира ГАТТ/СОР ?

Женева

Париж

Бангкок

Лондон

В яких з міжнародних організацій, що регулюють міжнародну торгівлю, основні рішення виробляються на переговорах-раундах ?

ГАТТ/СОТ

ЮНКТАД

ЮНСІТРАЛ

МТЦ/ЮНКТАД/ГАТТ

В яких з міжнародних організацій, що регулюють міжнародну торгівлю, в період між сесіями всією діяльністю керує Рада з торгівлі і розвитку ?

ГАТТ/СОТ

ЮНСІТРАЛ

ЮНКТАД

МТЦ/ЮНКТАД/ГАТТ

Тема 8. Участь України в міжнародних організаціях

Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу: України та ООН

Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі.

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.

Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними регіональними організаціями.

Контрольні завдання до семінарського заняття

Визначте напрямки стратегії інтеграції України до ЄС.

Який документ складає правову основу співробітництва України та ЄС? У чому полягає його суть?

В чому полягає сутність Концепції розвитку відносин України країнами СНД?

Якою діяльністю займаються органи та установи ООН в Україні?

Яку допомогу, крім фінансової, отримує Україна від МВФ?

Розкрийте реалії та перспективи співробітництва України з МВФ.

Що Вам відомо про діяльність установ Світового банку в Україні?

Визначте стратегічні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Тестові завдання

Вкажіть групу міжнародних організацій, де членом є Україна:

МВФ, Світовий банк, ЄБРР

МВФ, ГАТТ/СОТ, ЄБРР

МВФ, МОП, ФАО, ГАТТ/СОТ

МВФ, ВОІВ, ІКАО, ГАТТ/СОТ

В якому році Україну прийнято до МВФ та Світового банку ?

1988

1960

1992

1956

З факторів, які перешкоджають входженню України до світової економіки, назвіть внутрішні:

Суперечності регіонального характеру

Складності діалогів з міжнародними фінансовими організаціями

Не визначені напрями і механізм структурної перебудови народного господарства

Не вирішені питання безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності

4. З факторів, які перешкоджають входженню України до світової економіки, назвіть зовнішні:

Суперечності регіонального характеру

Складності діалогів з міжнародними фінансовими організаціями

Не визначені напрями і механізм структурної перебудови народного господарства

Не вирішені питання безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності

5. У розвитку двосторонніх міждержавних економічних відносин назвіть пріоритетний напрям:

Країни, що розвиваються

Країни ЄС, США, Японія

Прикордонні країни (Росія, Східна Європа)

Методичні рекомендації з підготовки практичних (семінарських) занять.

Мета семінарських занять – поглиблення та закріплення знань, отриманих на лекціях і під час самостійного вивчення окремих тем курсу. Як правило, на семінар виносяться 3–4 питання; їх розглядають як у традиційній формі, так і у вигляді дискусії, розгорнутої бесіди, конференції, “круглого столу”, особливо якщо обговорюються проблемні питання. Опитування студентів на семінарі проходить як за бажанням студента, так і за викликом викладача. Крім основних виступів студентів на семінарі, викладача оцінює також істотні доповнення до викладеної проблеми. На семінарських заняттях можуть обговорюватися повідомлення, доповіді та реферати.

У кінці заняття викладач підводить підсумки роботи, оцінює виступи і доповнення кожного студента, акцентуючи увагу на найбільш вдалим відповідях, недоліках у висвітленні теми. Крім цього, студенти отримують завдання щодо підготовки до наступного семінарського заняття. Оцінки, одержані на семінарі, обов’язково враховуються при рейтинго-модульній системі контролю знань.

Готуючись до семінарського заняття, студент повинен опрацювати рекомендовані до даної теми джерела та літературу, продумати відповіді на кожне питання, скласти план і стислі тези свого виступу. Важливе значення у підготовці до семінару мають консультації викладачів, час і місце проведення яких доводиться до відома студентів. Готуватися до семінарського заняття необхідно заздалегідь. Всебічна та ґрунтовна підготовка – важлива передумова створення творчої атмосфери при обговоренні передбачених планом семінару питань, змістовних виступів і доповнень. На семінарі студенти повинні доповнювати свої записи новим матеріалом з виступів своїх товаришів та викладача.

Семінарські заняття базуються на самостійній роботі студентів, яка є однією з основних форм навчального процесу. Лише самостійна робота в комплексі з іншими формами навчання забезпечує глибоке вивчення та всебічне засвоєння студентами матеріалу, оволодіння методами наукового мислення, виховання у них творчих, аналітичних підходів до вивчення дисципліни. Форми самостійної роботи студентів можуть бути різноманітними: вивчення і конспектування документів та інших історичних джерел, навчальної та навчально-методичної літератури, монографій і наукових статей, написання тематичних повідомлень, доповідей, рефератів. Основна ділянка самостійної роботи – уважне читання і конспектування передбачених до

семінарського заняття основних джерел та літератури. Це обов'язкова вимога при вивченні інформаційної безпеки, один з головних елементів модульно-рейтингової системи оцінки знань студентів

Самостійна робота студентів.

1. Мета й завдання самостійної роботи студентів

- а) закріплення у студентів умінь і навичок роботи з науковою літературою (конспектування, виписування тез, загальне ознайомлення тощо);
- б) закріплення у студентів володіння методикою укладання словника, креслення схем і таблиць;
- в) краще усвідомлення та запам'ятовування матеріалу під час виконання завдань для самостійної роботи;
- г) систематизування знань під час укладання словника.

2. Форми організації самостійної роботи

1. Забезпечити студентів необхідними навчально-методичними матеріалами (підручниками й посібниками, фаховими виданнями, адресами в Інтернеті, текстами лекцій тощо).

2. Чітко визначити зміст і методи виконання завдань для самостійної роботи: – подати чіткий список завдань для самостійного опрацювання відповідно до кожної теми; – до кожного завдання обов'язково вказати джерело й конкретні сторінки, що потрібно опрацювати; – зазначити методи виконання самостійної роботи для кожного конкретного завдання (конспектування, тези, виписки, загальне ознайомлення тощо); – подати чіткий список термінів відповідно до кожної теми із зазначенням джерела, звідки можна виписати дефініцію даних понять.

3. Організувати системний контроль за виконанням студентами завдань для самостійного опрацювання.

3.1. Вхідний контроль: подати питання для повторення положень основних законів, які формують сучасне правове поле інформаційної діяльності.

3.2. Поточний контроль: а) перевіряти виконання студентами індивідуальних завдань; б) перевіряти виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; в) перевіряти ведення словника.

3.3. Підсумковий контроль: розробити питання для підсумкового колоквиуму, що проводиться наприкінці вивчення курсу.

3. Методичні рекомендації до самостійної роботи.

Курс «Міжнародні організації» вивчається протягом одного семестру. Навчально-тематичним планом передбачена самостійна робота з найбільш актуальних і складних тем курсу.. На самостійну роботу виносяться основні та додаткові питання і завдання, передбачені запропонованими планами, і вони проводяться під керівництвом викладачів з використанням різних форм та методів контролю знань студентів: тестування, опитування, вільна дискусія, обговорення реферативних повідомлень, перевірка робочих зошитів, глосарію.

При виконанні самостійної роботи студенти можуть зіткнутися з певними труднощами, пов'язаними, передусім, з браком джерел з дисципліни, що вивчається. У зв'язку з цим студенти мають звернути особливу увагу на: 1) ретельне конспектування лекцій; 2) самостійне вивчення наукових праць, перелік яких дається на лекціях, а також міститься у робочій програмі в розділі „Література”. Ураховуючи зазначене, ведення робочого зошиту є доцільним елементом підготовки до занять.

Крім цього, для формування понятійного апарату студентам рекомендовано вести власний тезаурус, в якому відображатимуться ключові терміни, що відповідають конкретній темі. Перелік цих термінів не є жорстко визначеним і залежить від творчого підходу кожного студента, водночас їхній перелік становить базовий мінімум і міститься наприкінці даної програми у розділі „Термінологічний мінімум”. За відсутності робочого зошиту із відпрацьованими темами і тезаурусу студенти не зможуть успішно оволодіти даним предметом.

Студенту, під час індивідуальної співбесіди, з обговорення реферату, при висвітленні питань теми дозволяється користуватися робочим зошитом, власним тезаурусом. Студенту можуть ставитися додаткові запитання.

Наприкінці обговорення рефератів, дискусії тощо, викладач оцінює знання студентів і рівень підготовки групи в цілому, наголошує на питаннях, які потребуються більш детального вивчення під час подальшої самостійної роботи.

Завершується вивчення курсу «Міжнародні організації» складанням заліку.

Перелік питань для самостійної роботи

1. Поняття та сутність міжнародних організацій.
2. Історія створення міжнародних організацій.
3. Ліга Націй як глобальна міжнародна організація
4. Основні етапи створення ООН.
5. Структура ООН, функції та завдання діяльності основних підрозділів організації.
6. Військово-політичні блоки, їх значення на сучасному етапі.
7. Історія створення НАТО.
8. Створення ЄС. Маастрихтська угода та основні її критерії.
9. Хвилі розширення ЄС на Схід.
10. Реформування НБСЄ та інституціалізація ОБСЄ.
11. Роль фінансово-економічних інституцій та їх вплив на міжнародні відносини.
12. Світовий банк: структура та діяльність.
13. СОТ – інструмент міжнародної взаємодії.
14. Роль НУО у сучасних міжнародних відносинах.

Методичні поради до написання реферату

Реферат (від латин. *referre* – доповідати, повідомляти) – це коротке викладення основних положень вчення, наукової чи навчальної проблеми у письмовому чи усному вигляді. Реферат готується, як правило на основі аналізу декількох джерел інформації, зміст яких вільно і компактно викладається у доступній для розуміння формі.

Підготовлений у письмовому вигляді реферат оформляється розбірливим почерком (або друкується), на окремих аркушах паперу формату А-4 із відповідною нумерацією сторінок відповідно з планом, розробленим студентом самостійно. Його обсяг складає не менше 10 – 15 сторінок. Реферат повинен мати характер самостійного дослідження запропонованої літератури.

Вимоги до реферату:

Визначити об'єкт і мету спілкування.

Добрати відповідну літературу. Щоб реферат був змістовним, необхідно приділити увагу добору матеріалу. А для цього рекомендується використати ряд джерел. Передусім потрібно з'ясувати, яка література існує з теми реферату (за

алфавітним, систематичним, тематичним каталогами, бібліографічними виданнями можна знайти необхідну літературу).

Працюючи з літературою, потрібно насамперед налаштуватися, дати собі цільову установку: вивчити за книжкою те чи інше питання, яке потрібно висвітлити; критично проаналізувати зміст книжки; перевірити, чи збігається ваша оцінка якоїсь проблеми з думкою автора, інших авторитетних осіб; вибрати для реферату найяскравіші факти, приклади, цікаві положення тощо.

Опрацювати джерела з робочими стислими помітками, закладками в книжці.

Скласти план відповідно до обсягу реферату (його пункти розкриваються приблизно на однаковій кількості сторінок). План реферату міститься на початку роботи.

Текст реферату слід структурувати (виділити розділи, параграфи тощо);

Оформити яскравий, оригінальний вступ.

Дати аналіз вивченої літератури та запропонувати власну інтерпретацію висновків і фактів, з якими ознайомився студент під час роботи над основними джерелами. Список використаної літератури розмістити наприкінці реферату.

Під час усного виступу краще розповідати, а не читати реферат. Для цього скласти розгорнутий план-конспект на 2-4 сторінки.

Під час добору мовних засобів для написання реферату необхідно враховувати особливості наукового стилю мовлення.

Індивідуальні завдання (теми рефератів)

1. Роль міжнародних організацій у системі міжнародних відносинах.
2. Проблема типології та класифікації міжнародних організацій.
2. Правові основи функціонування міжнародних організацій.
3. Ліга Націй як глобальна міжнародна організація.
4. Протиріччя та основні проблеми реформування ООН. Проблема ефективності санкцій і миротворчих операцій ООН.
5. Роль МАГАТЕ у сучасних міжнародних відносинах.
6. Проблема ефективної діяльності європейських міжнародних організацій на континенті.
7. Роль Ради Європи у розвитку демократичних стандартів у Східній Європі.

8. Значення ОБСЄ на сучасному етапі.
9. Роль військово-політичних організацій та блоків на сучасному етапі. (будь-який напрям діяльності НАТО).
10. Місце ЗЄС в системі загальноєвропейської безпеки.
11. Значення програм РПАС, ПЗМ і РСАП для розширення НАТО на Схід.
12. Проблема ефективності міжнародних фінансових структур у подоланні економічних криз.
13. Роль ОПЕК у сучасних міжнародних відносинах. ОЧЕС як регіональна економічна організація.
14. ЄС як надрегіональне утворення.
15. Розширення ЄС на Схід: проблеми та перспективи.
16. Україна – ЄС: напрямки співпраці. США – ЄС: співпраця чи протистояння. (інша проблематика двосторонніх і багатосторонніх відносин).
17. Введення євро: проблеми та перспективи.
18. Вплив НДО на сучасні міжнародні відносини.
19. Діяльність Грінпіс в Україні.
20. Соціалістичний інтернаціонал та посткомуністичні держави.
21. „Велика вісімка (G-8)”.
22. Значення АСЕАН для Тихоокеанського регіону.
23. НАФТА як регіональний інтегруючий чинник Північноамериканського континенту.
24. Інтеграційні процеси в чорноморському регіоні та вплив ОЧЕС.
25. Україна – ЄС: проблеми інтеграції.
26. Роль міжнародних організацій у системі регулювання міжнародних економічних відносин.
27. Стратегічне партнерство України: стан та перспективи
28. Програма Розвитку ООН (ПРООН) та її проекти в Україні.
29. ОБСЄ: основні напрями діяльності та взаємовідносини з Україною.
30. Напрями, форми і перспективи співробітництва України з НАТО.
31. Стан та перспективні напрями діяльності ЮНЕСКО та України.

32. Порівняльна характеристика діяльності Світового банку і Міжнародного валютного фонду.
33. Особливості участі України в міжнародних фінансових організаціях (МВФ, СБ).
34. Фінансова підтримка країн, що розвиваються, установами Світового банку.
35. Участь України в СОТ: переваги та недоліки.
36. Перспективи участі України в єдиному науково-технологічному середовищі ЄС.
37. Україна та Європейський банк реконструкції та розвитку: стан і перспектива співпраці.
38. Регіональна політика ЄС та її пріоритети.
39. Інституції ЄС: їх особливості та взаємодія.
40. Суть, цілі та методи регулювання світових товарних ринків (СТР)
41. Міждержавні організації країн-виробників та експортерів сировини (МОВЕС)
42. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)
43. Діяльність ООН з питань передачі технологій
44. Міжнародне науково-технічне співробітництво в межах ЄС
45. Міжнародна інвестиційна діяльність: сутність, напрями та політика регулювання
46. Міжнародна організація праці.
47. Всесвітня організація охорони здоров'я.
48. Міжнародна організація з міграції.
49. Регіональні економічні організації
50. Діяльність міждержавних організацій у сфері стандартизації та сертифікації продукції
51. Діяльність ООН з протидії корупції та хабарництву
52. Багатостороннє регулювання діяльності ТНК
53. Значення міжнародних неурядових організацій, їх цілі та види
54. Міжнародні об'єднання підприємців та їх діяльність з регулювання міжнародного бізнесу.

Методичні рекомендації для виконання контрольних робіт.

Навчальний процес в РДГУ передбачає різні форми індивідуальної роботи слухачів, однією з яких є виконання контрольних робіт. Основне завдання контрольної роботи - це формування власної думки слухачів з теоретичних та практичних питань, які розглядаються, та внесення ними пропозицій щодо їх вирішення. Підготовка контрольної роботи повинна розпочатися з вивчення методичних рекомендацій за темою та інших публікацій з питань, що досліджуються. Робота повинна бути виконана слухачами самостійно та належним чином оформлена. Вимоги до оформлення. Контрольна робота виконується і подається слухачем на перевірку викладачеві як в надрукованому вигляді так і допускається її представлення у рукописному варіанті. Сторінки мають бути пронумерованими. Контрольна робота має бути написана українською мовою. Першим листом контрольної роботи є титульний лист. Планом контрольної роботи є завдання за певним варіантом. В контрольній роботі обов'язково перелічуються всі використані джерела наукової літератури та нормативні акти. Література і нормативні акти, що цитуються, повинні бути оформлені у вигляді загального списку у порядку цитування або за абеткою. Цінним додатком до роботи є таблиці та схеми. Таблиці і схеми відокремлюються від основного тексту пустими рядками. Основні висновки, пропозиції та рекомендації необхідно оформляти в заключній частині роботи. Контрольна робота в обов'язковому порядку перевіряється викладачем. Контрольна робота оцінюється за змістом, ступенем самостійності виконання, вмінням під час захисту обґрунтувати основні положення роботи та зроблені в ній висновки.

Запитання для контрольних робіт

1. Поняття та сутність міжнародних організацій.
2. Типологія та класифікація міжнародних організацій.
3. Правові основи функціонування міжнародних організацій.
4. Історія створення міжнародних організацій.
5. Вплив Стародавніх Греції та Риму на формування міжнародних структур.
6. Середньовічні міжнародні утворення.
7. Новітній етап формування міжнародних організацій.
8. Ліга Націй як глобальна міжнародна організація

9. Основні етапи створення ООН.
10. Структура ООН, функції та завдання діяльності основних підрозділів організації.
11. Попередження і врегулювання збройних конфліктів силами ООН. Операції з підтримки миру, миротворчі операції, превентивна дипломатія.
12. Проблеми реформування ООН на сучасному етапі.
13. Система спеціалізованих систем ООН.
14. Роль МАГАТЕ у сучасних міжнародних відносинах.
15. Військово-політичні блоки, їх значення на сучасному етапі.
16. ЗЄС як європейська організація безпеки.
17. Історія створення НАТО.
18. Основні напрямки діяльності Північно-Атлантичного Альянсу.
19. Програма ПЗМ та її значення.
20. Реформування НАТО на сучасному етапі.
21. Проблема розширення НАТО на Схід.
22. Військово-політичні блоки періоду холодної війни.
23. Історичні передумови створення Європейського Союзу.
24. Створення ЄС. Маастрихтська угода та основні її критерії.
25. Зовнішня політика ЄС.
26. Хвилі розширення ЄС на Схід.
27. Реформування ЄС на сучасному етапі. Конституція ЄС. Валютна політика.
28. Розвиток інститутів європейської безпеки на сучасному етапі.
29. Передумови створення НБСЄ.
30. Реформування НБСЄ та інституціоналізація ОБСЄ.
31. Значення Ради Європи у сучасних міжнародних відносинах.
32. Роль фінансово-економічних інституцій та їх вплив на міжнародні відносини.
33. МВФ та МБРР як основні світові позичальники.
34. Світовий банк: структура та діяльність.
34. Завдання і кредитна політика ЄІБ.
35. Участь ОПЕК у сучасних світових процесах.
36. Енергетична дипломатія.

37. Діяльність та структура ОЕСР на сучасному етапі.
38. СОТ – інструмент міжнародної взаємодії.
39. Роль НУО у сучасних міжнародних відносинах.
40. НУО як інструмент громадянського суспільства.

Запитання до заліку

1. Сутність та поняття міжнародних організацій.
2. Правові основи функціонування міжнародних організацій.
3. Типологія міжнародних організацій.
4. Співвідношення міжнародних та наднаціональних організацій та міжнародних конференцій: їхня правова сутність.
5. Грецький період міжнародних утворень (симмахії та амфікітонії).
6. Міжнародні об'єднання епохи Середньовіччя (ордени, Ганзейський союз).
7. Віденський конгрес (Священний союз, Центральна комісія судноплавства по Рейну, Дунайська комісія та ін.).
8. Ліга Націй.
9. Міжнародні організації сучасного етапу міжнародних відносин.
10. Історія створення організацій.
11. Міжнародні конференції Другої світової війни та створення ООН.
12. Цілі та принципи діяльності ООН. Статут організації.
13. Структура організації. Генеральна Асамблея ООН, Рада Безпеки.
14. ЕКОСОР, Рада з Опіки, Міжнародний Суд, Секретаріат ООН
15. Принцип колективної безпеки. Миротворчі операції ООН.
16. Попередження і врегулювання збройних конфліктів силами ООН.
17. Проблеми санкцій ООН.
18. Проблема реформування ООН на сучасному етапі.
19. Історія створення спеціалізованих установ ООН.
20. Класифікація, статус і структура СУ ООН.
21. МОП, ВООЗ, ВПС, МТС.
22. ЮНЕСКО: сьогодення і перспективи.
23. Значення МАГАТЕ в системі ООН.
24. Історія створення ЄС.

25. Інтеграційні процеси в Європі в економічній сфері після Другої світової війни.
26. Основні керівні органи та підрозділи ЄС, їх компетенція.
27. Етапи розширення ЄС на Схід.
28. Внутрішня політика ЄС.
29. Розвиток інструментів європейської безпеки на сучасному етапі.
30. Роль Ради Європи у сучасних міжнародних відносинах.
31. Історія створення НБСЄ. Принципи Гельсінкі.
32. Перетворення НБСЄ на ОБСЄ та її роль у європейській системі безпеки.
33. ЗЄС як європейське військово-політичне утворення
34. Військово-політичні організації та блоки періоду „холодної війни”.
35. НАТО: історія створення, структура, види діяльності.
36. Проблеми розширення НАТО на Схід.
37. Невійськова діяльність НАТО.
38. Роль сучасних фінансово-економічних інститутів у сучасних міжнародних відносинах.
39. Світовий Банк: структура та діяльність.
40. МВФ: напрями діяльності.
41. МБРР: цілі, функції, організаційна структура.
42. ЄІБ як європейська інвестиційна структура.
43. Значення ОПЕК як міжнародного енергетичного співтовариства.
44. Поняття енергетична дипломатія.
45. Діяльність ОЕСР на сучасному етапі.
46. СОТ як світовий економічний форум.
47. Міжнародні неурядові організації та їх особливості.
48. Human Rights Watch. Спостереження за дотриманням прав людини.
49. Amnesty International. Міжнародна Амністія.
50. Greenpeace. Грінпіс.

Термінологічний мінімум.

Альтернат (від лат. *alternare* – чергую, змінюю) – в міжнародному праві правила, що регулюють порядок підписання договору: черговість згадування сторін у тексті

договору, розміщення підписів, печаток тощо. Застосування альтернативу підкреслює рівність держав-учасниць договору.

Денонсація (фр. *denoncer* - розривати) – припинення дії міжнародного договору шляхом повідомлення однієї держави іншій про припинення дії укладеного між ними міжнародного договору, здійснене в порядку і в термін, обумовлені цим договором.

Директива Європейського Союзу - нормативно-правовий акт ЄС, має обов'язкову силу та верховенство над національним законодавством. На відміну від постанов та рішень ЄС, які мають пряму дію, норми директив реалізуються через національне законодавство.

«Європа Батьківщин» - європейська інтеграція спрямована проти Сполучених Штатів Америки (позиція де Голля).

«Європа від Атлантики до Уралу» - ідея зближення Західної Європи зі Східною, висловлена Шарлем де Голлем.

Європеїзація - вплив європейського будівництва на поведінку національних держав, процес ухвалення рішень та здійснення традиційних державних повноважень у країнах-членах ЄС. В широкому розумінні - переймання базових норм та цінностей західноєвропейською спільнотою (з боку колишніх авторитарних європейських держав).

Європейська демократія - це спосіб організації та діяльності держав ЄС, що передбачає участь усіх членів ЄС в ухваленні рішень та формуванні керівних органів, а також дотримання прав усіх держав, що входять до ЄС. «Серцем» європейської демократії небезпідставно називають французьке місто Страсбург - столиця Ельзасу, що розташована за 457 кілометрів на схід від Парижа, де знаходиться штаб-квартира Ради Європи - Палац Європи.

Європейський Омбудсмен - уповноважений з прав людини, контролює діяльність адміністративних служб ЄС, розглядає скарги громадян щодо неналежного функціонування певної установи чи органу ЄС.

Європейський парламент: - це парламентська установа Європейського Союзу, що обирається напівпрямим шляхом. Парламент має два місця зібрання — у Страсбурзі та Брюсселі. Європейський парламент налічує 736 членів (ЧЄП).

Європейський Союз (ЄС): економічний і політичний союз держав-членів, розташованих в Європі та схильних до регіональної інтеграції і соціального співробітництва. ЄС був створений підписанням Маастрихтського Трактату у 1993 році.

Європейський Суд з прав людини: знаходиться в Страсбурзі, це наднаціональний суд, заснований Європейською Конвенцією з прав людини, він провадить правовий захист останньої інстанції для людей, які відчують, що їх права людини були порушені одним з членів Конвенції.

Європейський Суд справедливості європейських спільнот: (часто називають просто «Суд»); створений в 1952 році. Розташований в Люксембурзі, його робота полягає в тому, щоб переконатися, що законодавство ЄС тлумачиться і застосовується однаковою чином в усіх країнах ЄС, що закон є рівним для всіх. Він гарантує, наприклад, що національні суди не виносять різні рішення з однакових питань.

Європейські стандарти - це сукупність норм, які забезпечують саме існування Європейського Союзу.

Інтеграція - об'єднання в єдине ціле яких-небудь частин або елементів; об'єднання держав з метою вирішення завдань, які не під силу одній країні, для досягнення спільних цілей; економічна форма інтернаціоналізації господарського життя, яка виникла після Другої світової війни, об'єктивний процес переплетіння національних господарств і проведення узгодженої економічної політики. В результаті інтеграції було створено ряд міжнародних організацій ЄЕС, ЄС, ЄАСТ, АСЕАН.

Інтеграція економічна - наближення та взаємопереплетення економік декількох країн з однорідними соціально-економічними системами, націлені на створення єдиного господарського організму.

Інтеграція політична (від лат. *integrado* — відновлення, об'єднання в ціле) - сукупність політичних процесів, спрямованих на консолідацію, злиття суспільних, політичних, військових, економічних структур або етносів у рамках однієї держави або кількох держав з метою протидії деструктивним внутрішнім і зовнішнім чинникам.

Інтенсифікований діалог з НАТО з питань набуття членства - пропонується тим країнам, які висловили зацікавленість приєднатися до Альянсу й готові впроваджувати відповідні реформи.

Комісар з прав людини: незалежна установа в рамках Ради Європи, якій доручено сприяти поінформованості та повазі до прав людини в державах-членах Ради Європи. Дивиться також Верховний комісар з прав людини.

Комісія з прав людини: орган ООН зараз замінений Радою з прав людини.

Комітет з прав людини: орган Організації Об'єднаних Націй, складається з 18 експертів, які збираються три рази на рік для розгляду п'ятирічних доповідей, представлених 162-ма країнами-членами ООН, про виконання Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, МПГПП.

Консенсус (лат., consensus - згода, одностайність) збіг думок. Принцип консенсусу - одноголосне прийняття рішень усіма учасниками наради, конференції тощо.

Контактна місія НАТО - у кожній з країн-партнерів НАТО визначає посольство однієї з держав-членів своєю контактною місією, яка забезпечує дипломатичну роботу НАТО та визначається за принципом ротації.

Конференція – один з елементів структури міжнародної організації.

Маастрихтський договір 1992 р. - міжнародно-правовий документ про утворення міжнародного політико-економічного об'єднання європейських держав Європейського Союзу (ЄС). Підписаний 07.02.1992 р. державами - членами Європейських співтовариств у нідерландському місті Маастрихті. Набув чинності 1 листопада 1993 р.

Міжурядові організації (МУО): організації, що спонсоруються урядами ряду країн, які прагнуть координувати свої зусилля. Організація Об'єднаних Націй є міжнародною МУО. Деякі МУО є регіональними, наприклад, Рада Європи, Організація африканської єдності, деякі з них - альянсами, наприклад, Організація Північноатлантичного договору (НАТО), а деякі створені для певної мети, наприклад, Міжнародна організація з міграції (МОМ).

Міжнародні організація – міжнародна міжурядова організація.

Міжнародна організація праці (МОП): створена в 1919 році, є тристоронньою агенцією ООН, яка об'єднує уряди, роботодавців і працівників держав-членів ООН з метою сприяння гідним умовам праці в усьому світі.

Міжнародне право – це система юридичних принципів і норм договірної і звичаєвого характеру, які виникають у результаті погодження між державою та іншими суб'єктами міжнародного співтовариства і регулює відносини з метою мирного співіснування.

Міжнародний договір – це регульована міжнародним правом угода, укладена державами і/або іншими суб'єктами міжнародного права.

Міжнародний Суд Справедливості (МСС): (Всесвітній суд); є основним судовим органом Організації Об'єднаних Націй. Він знаходиться в Гаазі, Нідерланди. Його основні функції — врегулювання правових спорів, представлених йому державами, і надання консультативних висновків з юридичних питань, переданих йому належним чином уповноваженими міжнародними органами, відомствами та Генеральною Асамблеєю ООН. (МСС не слід плутати з Міжнародним кримінальним судом.)

Міжнародні фінансові організації – це організації, засновниками яких є кілька країн-членів міжнародної фінансової організації, котрі надають фінансові ресурси країнам-членам міжнародної фінансової організації – на умовах, визначених їхніми статутними документами.

Національна Рада з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу - консультативно-дорадчий орган при Президентові України, утворена 30 серпня 2000 р. Займається підготовкою пропозицій з питань виконання зобов'язань України щодо зближення чинного й майбутнього законодавства України із законодавством ЄС.

Неурядові організації – організації, засновниками яких виступають приватні або юридичні особи, а не державні органи.

Неурядові організації (НУО): організації, створені задля того, щоб бути незалежними від уряду, як правило, з ціллю лобіювання, благодійності або з активістською роллю. Деякі з них — великі і міжнародні, наприклад, Червоний Хрест, Міжнародна Амністія, скаутський рух, Варта з прав людини, Європейський

молодіжний форум. Інші можуть бути невеликими і локальними, наприклад, організація з прав людей з обмеженими можливостями в конкретному місті; коаліція заохочення прав жінок в одному таборі біженців. Ви можете знайти НУО вашої країни в базі даних Ради Європи.

«Нова стратегічна концепція» - передбачення, що НАТО для застосування збройних сил в миротворчих місіях не потребує мандату жодної міжнародної організації, в тому числі Ради Безпеки ООН.

Оперативна сумісність із збройними силами країн-членів НАТО - здатність діяти спільно під час проведення операцій.

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): орієнтована на безпеку міждержавна організація, що об'єднує практично всі країни Європи та Центральної Азії, Сполучені Штати і Канаду. Її мандат включає в себе такі питання, як контроль за озброєнням, права людини, свобода преси і справедливі вибори.

Організація Об'єднаних Націй: міжнародна міждержавна організація (МУО), заснована в 1945 році після Другої світової війни з метою підтримки міжнародного миру і безпеки, розвитку дружніх відносин між державами та сприяння соціальному прогресу, поліпшенню умов життя та прав людини.

Організація Північноатлантичного Договору (НАТО) – це військово-політичний союз, створений у 1949р. для захисту свободи та безпеки учасників політичними та військовими засобами. НАТО просуває демократичні цінності і заохочує консультації та співпрацю з питань оборони та безпеки з метою розбудови довіри та, у віддаленій перспективі, попередження конфліктів.

Панєвропеїзм - політико-правова доктрина інтеграції європейських країн на федеративних засадах, концепція об'єднання європейських народів під гаслом винятковості Європи як колиски цивілізації та її вирішальної ролі у світових політичних процесах. Організаційно-правовою формою реалізації ідеї панєвропеїзму в сучасний період став Європейський Союз.

Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ): розташована в Страсбурзі, ПАРЄ збирається чотири рази на рік, щоб обговорити актуальні питання, попросити європейські уряди прийняти на себе ініціативу і зробити свої доповіді. 318

представників ПАРЕ призначаються з числа 47 членів національних парламентів держав-членів Ради Європи.

«Партнерство заради миру» - основна програма НАТО по здійсненню співробітництва у галузі безпеки й оборони між Альянсом та окремими країнами-партнерами.

«План дій щодо членства» (ППЧ) - програма НАТО з метою надання допомоги зацікавленим країнам - партнерам щодо їхньої підготовки до можливого вступу до Альянсу.

Початковий дискусійний документ - документ переданий в 2005 р. Україною до НАТО і в якому викладена позиція держави з реформування усіх сфер суспільного життя країни для досягнення високих стандартів державного управління, які встановлені у розвинутих демократичних країнах.

Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН): один з головних органів Організації Об'єднаних Націй, що відповідає за підтримку міжнародного миру і безпеки. Він має 5 постійних членів, кожен з яких має право накласти вето на будь-яке рішення Ради Безпеки, і 10 непостійних членів.

Рада з прав людини: міжурядовий орган в системі ООН, що складається з 47 держав, і відповідає за заохочення і захист прав людини по всьому світу. Рада була створена Генеральною Асамблеєю ООН у березні 2006 року на заміну Комісії з прав людини, і її основною метою є реагування на ситуації порушення прав людини і винесення відповідних рекомендацій

Ратифікація – затвердження верховним органом державної влади міжнародного договору, який з цього моменту набирає юридичної сили для данної держави.

Статут – основоположний документ у діяльності міжнародної організації.

Статут Організації Об'єднаних Націй: основоположна угода Організації Об'єднаних Націй. Вона була прийнята одноголосно 25 червня 1945 року і встановлює права та обов'язки держав-членів, а також органи і процедури Організації Об'єднаних Націй.

Суб'єкт міжнародного права – це носій певних міжнародних прав і обов'язків, що виникають відповідно до загальних норм міжнародного права або розпоряджень міжнародно-правових актів. Суб'єктами міжнародного права є: держави; нації і

народи, що борються за своє національне визволення; міжнародні організації; державоподібні суб'єкти. Будь-який суб'єкт міжнародного права має правоздатність

Універсальні організації – організації, які охоплюють переважно більшість країн світу і покликані вирішувати континентальні проблеми.

Штаб-квартира – місце концентрації більшості (якщо не всіх) найважливіших функцій та перебування керівництва організації або топ-менеджменту комерційної структури (компанії, підприємства).

Перелік рекомендованої літератури

1. Міжнародні організації: навч. посібн. / Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб. Харків: ХДУХТ, 2018. 235 с.
2. Міжнародні організації. 3-є видання. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Козак Ю. Г. Центр учбової літератури, 2018. 344 с.
3. Міжнародні організації: підручник / за ред.. В. М. Матвієнка. Київ:ВПЦ «Київський університет», 2015
4. Міжнародні організації. Бабець І.Г., Мокій А.І., Яхно Т.П. Центр учбової літератури. 2018. 280 с.
5. Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навчальний посібник. 2-ге видання. Кондор, 2025. 250 с.

Додаткова.

1. Глобальна та національна безпека: / авт.. кол. : В.І Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф. Смолянчук та інш. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
2. Міжнародні організації в системі політичних відносин [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Електрон. текст. дані. Луцьк, 2019. 248 назв.
4. Сучасний стан і перспективи розвитку й трансформації Північноатлантичного альянсу : аналіт. доп. / В. Кравченко, В. Орлик, М. Замікула, В. Ярмоленко, О. Давимука ; за заг. ред. М. Паламарчука та О. Александрова. Київ : НІСД, 2021. 36 с.
5. . Яковенко Н.Л. Міжнародні організації в сфері безпеки: навч. посіб. Київ, 2020.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.europa.eu.int> – офіційний сайт Європейського Союзу.
2. <http://www.un.org> – офіційний сайт ООН
3. <http://www.worldbank.org> – офіційний сайт Всесвітнього Банку.
4. <http://www.asean.org.id> – офіційний сайт АСЕАН.
5. <http://www.wto.org> – офіційний сайт ВТО.
6. <http://www.osce.org> – офіційний сайт ОБСЄ.
7. <http://www.oas.org> – офіційний сайт Організації Американських держав.
8. <http://www.unesco.org> – офіційний сайт ЮНЕСКО.
9. <http://www.imf.org/external/index.htm> – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ).
10. <http://www.worldbank.org/html/extdr/backgrd/ibrd/> – офіційний сайт Світового банку реконструкції та розвитку.
11. <http://www.worldbank.org/ida/> – офіційний сайт Міжнародної асоціації розвитку (МАР).
12. <http://www.ifc.org/> – офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації (МФК).
13. <http://www.miga.org> – офіційний сайт Багатостороннього агентства з гарантування інвестицій.
14. <http://www.worldbank.org/icsid/> – офіційний сайт Міжнародного центру із врегулювання інвестиційних спорів.
15. <http://www.nato.int> - Сайт Організації Північноатлантичного договору.